
Zpráva z 18th International Conference on Maharashtra

24.–26. 1. 2019, Austin, Texas, USA

Tereza Menšíková, FF MU, Ústav religionistiky
427682@mail.muni.cz

Jedním z pilířů vědy, který je během bakalářského a magisterského studia na univerzitě spíše uzavřený ve sféře vyšších akademických titulů, je aktivní sdílení poznatků v akademickém i veřejném prostoru a budování rozsáhlých sítí kolegiálních vztahů. Ty pomáhají odborně a osobně růst lidem (i pracovištím), posilují vědeckou spolupráci a udržují pomyslné větve akademického stromu zdravé a plodné. Během svého magisterského studia religionistiky jsem měla to štěstí, že jsem mohla do těchto sítí nahlédnout, a vystavit tak svou práci mezinárodní kritice odborníků již v jejích zárodcích. Jednou z takových velkých příležitostí byla i účast na mezinárodní konferenci v texaském Austinu na South Asia Institute, University of Texas, USA.

Konference na téma *Communication and Community in Historic and Contemporary Maharashtra* s důrazem na utváření komunit skrze komunikaci spojovala světové odborníky zaměřené na oblast indického státu Maháráštra. Konference se zúčastnila taková jména jako prof. Rosalind O’Hanlon z Oxfordu (Indian History and Culture), prof. Anne Feldhaus z Arizona State University (Religious Studies) či Philip Engblom z univerzity v Chicagu – jeden z průkopníků lektorství maráthštiny v USA a překladatel množství indických textů. Za středoevropský prostor jsme se jako reprezentanti vydali přes oceán společně s doc. Dušanem Deákem z Katedry porovnávací religionistiky FF UK v Bratislavě.

Naše cesta začínala ve Vídni již 22. ledna, abychom začátek příspěvků stanovený na 24. ledna stihнули bez výrazného jet lagu. Ještě před přistáním v Austinu z londýnského Heathrow jsme pocítili dopady americké politiky. Z důvodu vládního shutdownu, nejdelšího v historii USA, neměly aerolinky dostatek peněz na topení v letadle, a tak jsme zmrzli v bundách přistáli na jihu USA s hodinovým zpožděním. Hlavní město státu Texas nás přivítalo uprostřed zimy jako zjevení s 20 °C a hudbou v ulicích. Ne nadarmo se pyšní oficiálním sloganem „The Live Music Capital of the World“ – ze všech barů v centru se do noci ozýval jazz, který přehlušovali jen hluční papoušci ve větvích stromů.

Samotná konference začala pod záštitou South Asia Institute a Department of History ve čtvrtelní ráno v kampusu texaské univerzity. Po slavnostním zahájení a úvodním slovem profesora Donalda Davise se všichni zúčastnění rychle naladili na hlavní téma konference: nejrůznější formy komunikace a role jazyka při formování komunit v historické i současné Maháráštre. Do tématu nás uvedly Prachi Deshpande z Centre for Studies in Social Science (Kalkata) a Rosalind O’Hanlon z Oxfordu, které představily problematiku

nakládání s maráthštinou v době maráthské říše, její vliv na politickou situaci a praktiky v raných fázích britské kolonizace. Oba dva příspěvky byly velmi poutavé a ukazovaly přesah historické práce do současnosti. Knihy těchto dvou významných akademiček – O'Hanlon: *At the Edges of Empire: Essays in the Social and Intellectual History of India* (2014) a Deshpande: *Creative Pasts: Historical Memory and Identity in Western India, 1700–1960* (2007) – jsou texty o před-koloniální Indii i raných fázích kolonialismu, které ovlivnily řadu autorů z jihoasijských a postkoloniálních studií.

Historická témata dominovala i v dalších sekcích konference, které byly věnovány převážně náboženským komunitám a politické mobilizaci skrze veřejný prostor, rituály, divadla či satirické básně známého indického básníka a esejisty Sharada Josiho. O komunikaci „my vs. oni“ u organizací následovníků svatých mužů na lokální a regionální úrovni hovořil Dušan Deák z Katedry porovnávací religionistiky Univerzity Komenského v Bratislavě. Tématu svatých mužů a otázce, jak je jejich relevance komunikována širšímu publiku v moderní době, se dále věnoval Jon Keune z Department of Religious Studies na Michigan State University. Velmi podnětnou byla také přednáška Daniela Jaspéra z Moravian College o projevech dominance moci skrze umístění a vzhled soch a pomníků panovníka Šivádžího – zakladatele Maráthské říše v 17. století, jehož stylizace do role maráthského národního hrdiny v boji proti muslimům je v Maháráštre stále ožehavým tématem.

Po pronesení posledního příspěvku dne měl každý večer své neoficiální pokračování v jedné ze skvělých restaurací Austinu nabízejících vietnamskou, mexickou či indickou kuchyni. Zde účastníci konference do pozdních hodin diskutovali nad akademickými tématy, svými letitými zkušenostmi z výzkumů i americkou a indickou politikou.

Druhý den konference byl věnován pokračování příspěvků o užívání jazyka k politické mobilizaci, v maráthské poezii, náboženských komunitách v historii, kinematografii a drávidskému jazyku gondi, kterým hovoří lidé z kmenových oblastí na východě Maháráštry. Velmi milým a dojemným gestem zde bylo i osobní poděkování mnoha účastníků konference Philipovi Engblomovi, díky němuž se mohly generace badatelů v nejrůznějších oborech nejen v USA naučit maráthský jazyk. Právě tato chvíle zde nejvíce rezonovala duchem konference, jejímž hlavním centrem byl jazyk a lidé, bez jejichž úsilí by množství vědění, tradic a prostředků dialogu zůstalo v zapomnění.

Třetí a poslední den konference začal v dopoledních hodinách tématem dalitů (dříve nedotknutelných), jejich konverzí k buddhismu, analýzou politických a sociálních postojů reformátora B. R. Ámbédkara a otázkou kast a diskriminace v komunikaci. Zajímavým bylo představení nového etnografického výzkumu neo-buddhistů na univerzitě v Púně, v němž se Joel Gruber a Vidya Nadkarni z University of San Diego spolu se Shraddhou Kumbhojkar z Pune University zabývali religiozitou dalitských studentů, jejich interpretací buddhistických rituálů a boje za rovnoprávnost. Badatelé přijeli na konferenci přímo z terénu, proto představovali pouze části předběžných závěrů. Ačkoliv měli přítomní religionisté mírně kritické poznámky k jejich používání pojmu náboženství ve výzkumu, badatelé svým příspěvkem navnadili publikum na další analýzu, kterou rozpracují v nějakém z nově vydaných článků.

Po představení výzkumu neo-buddhistů v Púně následovaly příspěvky o praxi Ambedkari Jalse, původním lidovém umění recitace a zpěvu ovlivněném texty Ámbédkara, či o vlivu pragmatismu a Johna Deweyho na Ámbédkarovu filozofii. Zde jsem pronesla také svůj příspěvek, a to na příbuzné téma buddhistů v Maharáštre a interpretacích buddhismu jako formě socio-politického protestu i nástroje formování dalitské komunity. Po obědové pauze se konference pomalu chýlila ke konci, ke kterému nás provedla témata komunikace především v rurálních oblastech skrze vizuální obrazy a performance, hudební průmysl, písně, poutě a také role vzdělání či křesťanských misíí na utváření maráthské komunity v minulosti i současnosti.

Ačkoliv jsme v Austinu pobývali pouhých pět dní, stihli jsme si prohlédnout Texas State Capitol, prošli South Congress Avenue, kampus texaské univerzity i mexické tržnice. Všudypřítomná klimatizace, pevně uzavřená okna, vyčerpání z letu a začátek známé chřipkové sezóny však způsobily, že po skončení konference většina akademiků unaveně posedávala v přízemí hotelu, dopovala se vitamíny a roztřeseně čekala na svá letadla domů. Ani naše výprava se chřipce nevyhnula, a tak jsme další týden po příletu proleželi v horečkách. Mé myšlenky v té době patřily zejména kolegům ze severu USA, které po návratu z konference zastihнула nejchladnější zima za posledních 34 let, při níž extrémní mrazy překonávaly teploty na Antarktidě.

Z konference jsem si domů však kromě chřipky odnesla především vřelé vztahy, množství nových témat k výzkumu a hlubokou reflexi celého svého studia, bádání i oboru, jenž je ostatně produktem lidí, kteří jsou jeho součástí. Komunita akademiků a akademiček kolem výzkumného prostoru Maharáštry mne nadchla schopností mezioborového a mezigeneračního dialogu na velmi otevřené a kolegiální úrovni. Právě v takovém funkčním dialogu vidím budoucnost vědy. Doufám proto, že se konference budu moci znovu účastnit i v nadcházejícím roce 2020 v Oxfordu.